

общия имъ врагъ. Тукъ той ни даде нѣкои добри съвѣти за умѣреностъ, и то, за да не се възползуватъ трети нѣкои въ ущърбъ и на единия, и на другия народъ. Между друго той ни посвѣтва да не внасяме въ борбата за политическата ни свобода религиозни или черковни разногласия и разпри. Въ Англия поне, казваше, това нѣма да произведе добро впечатление. Говори ни послѣ и за католическата римска черкова и ни каза, какво той не вѣрва, че источнитѣ християнски православни народи ще се подчинятъ на Папата, при всичко че, прибави да каже, той инѣкъ високо цѣни и почита католическата черкова. Разпита ни послѣ за състоянието изобщо на българския народъ въ всѣко отношение, и ние му разказахме колкото знаехме и каквото можахме. Колкото за движенията въ Срѣдна-гора и другадѣ въ България прѣзъ пролѣтѣта отъ оная година, както и за извършенитѣ тамъ турски свирѣпства, азъ не се свѣня да призная, че великиятъ и опитенъ държавникъ бѣ по-много увѣдоменъ за тѣхъ, въ нѣкои отношения, отколкото стоещитѣ прѣдъ него двама български делегати. Той знаеше всичко до най-малкитѣ подробности. Азъ си позволихъ да му наумя едно мое до него писмо отъ Цариградъ къмъ края на юния отъ сжщата година. Съгласно съ горѣприведеното му писмо, Гладстонъ загатна и въпроса за социалнитѣ и морални срѣдства, чрѣзъ които би могло да се образува и поддържа въ България едно автономно и народно правителство. Ние му отговорихме, че въ България не е имало до сега възможностъ да се образуватъ държавни и политически мже, но въ нея има духовни лица съ безспорна опитностъ въ обществения животъ, има учители съ извѣстно образование, има търговци съ извѣстно име, има и земледѣлци съ по-голѣма или по-малка независимостъ и заможностъ, има най-послѣ народъ, който, про-